

ΕΥΧΗ

– Νὰ ζητήση τὸν ἴσιον δρόμον!

Εἶναι ἡ εὐχή, ἡ εὐχή ποὺ προβάλλει μέσα εἰς τὸ γενικὸν πένθος τοῦ πολέμου. Εἶναι, ἀκόμη, ἡ ἐλπίς..., τὸ μόνον ποὺ διασώζεται ἀνέπαφον ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμοὺς καὶ τοὺς τορπιλλισμοὺς καὶ τὰ παντὸς εἶδους ἀσφυξιογόνα!

– Ἄν ἡ φρίκη τοῦ πολέμου κάμη τὴν ἀνθρωπότητα νὰ συνετισθῇ, τώρα τούλάχιστον, καὶ νὰ ζητήση νὰ γυρίση εἰς τὸν ἴσιον δρόμον!... Δὲν εἶναι ποτὲ πολὺ ἀργά! Ἡ σκέψις αὐτή, ποὺ τὴν διευτύσαμεν καὶ εἰς τὸ περασμένον ἄρθρον, εἶναι, βέβαια, παρήγορος. Ἄλλ' ἔχει κᾶτι τὸ ἐλαττωματικόν. Ἐκεῖνο τὸ λεξίδιον, τὸ «ἄν». Ἄν ὁ νέος πόλεμος συνετίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα! Θὰ γίνῃ ὁμως αὐτό;

Ἡ δυσκολία ἔγκειται εἰς ἓνα μόνον σημεῖον. Εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἀφορᾷ τὴν εἰλικρινῆ ὁμολογίαν τῆς πλάνης. Κανένα δίδαγμα δὲν εἶναι δυνατὸν, ἂν δὲν ὑπάρχη διάθεσις εἰλικρινῆς νὰ δεχθῶμεν διδάγματα. Καὶ αὐτὴ ἡ διάθεσις προϋποθέτει ὁμολογίαν ὅτι χρειαζόμεθα διδασκαλίαν, ὅτι ἕως τώρα δὲν ἠξεύραμεν τὸ πᾶν. Κᾶτι παραπάνω. Ὅτι ἐπλανώμεθα. Ὅτι ἐπλανήθημεν εἰς τὰς προσδοκίας ποὺ εἶχαμεν στηρίζει ἐπάνω εἰς τὴν περίφημον «ἐλευθέραν σκέψιν» τοῦ ἐριγδούπου «φωτισμένου ἀνθρώπου» τοῦ ΙΘ' αἰῶνος (περὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, ἃς μὴ γίνεται, καλύτερα, λόγος).

Ἄν θέλωμεν λοιπὸν κᾶτι καλὸν νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν παγκόσμιον συμφορὰν, πρέπει, χωρὶς δισταγμὸν, νὰ ὁμολογήσωμεν ποῦ ἐπλανήθημεν. Καὶ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτήν, τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας, τὴν ἔχουν κατὰ πρῶτον λόγον οἱ «διανοοῦμενοι».

Αὐτοὶ ὀφείλουν νὰ ὁμολογήσουν μὲ θάρρος καὶ εὐθύτητα καὶ εἰλικρίνειαν:

Ὅτι αἱ προσδοκίαι τὰς ὁποίας εἶχαν στηρίζει εἰς μόνον τὸ μυαλουδάκι τοῦ περιφήμου «μοντέρνου» ἀνθρώπου, ποὺ ἐπρόκειτο, δῆθεν, νὰ δημιουργήσῃ ἓνα ἀληθινὰ ἀνθρώπινον πολιτισμόν, δὲν ἐπηλήθευσαν.

Ὅτι ὁ πολιτισμὸς τοῦ ὁποίου βάσις ἦτο ὁ διωγμὸς (ἢ, ὅπερ χειρὸν, ὁ ὄνειδισμὸς καὶ ἡ κατασυκοφάντησις) τῆς Πίστεως, τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ὀδηγεῖ... εἰς τὸν ἀντίποδα τῶν προσδοκιῶν ποὺ ἐστηρίχθησαν ἐπάνω του.

Ὅτι ἡ περίφημος ἐπιστήμη –δηλαδὴ ἐκεῖνο ποὺ ἐκαλέσαμεν ἐπιστήμην, [σελ. 2] διὰ νὰ μὴν τὸ ὀνομάσωμεν, ὅπως ἔπρεπε, διανοητικὴν ἀκροβασίαν– ἡ ἐπιστήμη λοιπὸν, ποὺ ἐπρόκειτο πολλὰ καὶ τεράστια νὰ κάμη, ἔκαμε τὸ τερατούργημα ποὺ λέγεται σημερινὸς εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς.

Ὅτι ὁ σύγχρονος ἀνθρωπος ἠμπορεῖ μὲν νὰ ἐπετέλεσε θαυμαστὰς προόδους εἰς τὰς λεπτομερείας, ὅσον ἀφορᾷ ὁμως εἰς τὰ γενικὰ προβλήματα τῆς ζωῆς, εἰς τὰ

βασικά διὰ τὸν ἄνθρωπον ζητήματα, ἐκεῖ μᾶλλον μὲ φθόνον παρὰ μὲ οἶκτον θὰ ἀνεσκόπει τὸ παρελθόν!

Ὅτι, ἐπομένως, ὁ σύγχρονος «διανοούμενος» ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἀντικρύσῃ μὲ ἄλλο μάτι τὰ προβλήματα αὐτά. Νὰ ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὰς κενολόγους καυχησιολογίας. Νὰ ὁμολογήσῃ εἰλικρινῶς τὰ σφάλματά του. Νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἀπετέλεσε πλάνην, καὶ πλάνην καταστρεπτικὴν, ἢ ἀπάρνησις τῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον βασικῶν, αἰωνίων Ἀληθειῶν. Καὶ πρὸ παντὸς νὰ ἐξαγάγῃ, χωρὶς δισταγμοὺς καὶ χωρὶς περιστροφάς, τὴν συνέπειαν τῆς ὁμολογίας αὐτῆς: Νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἀνάγκην ταπεινῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὰς αἰωνίας αὐτὰς Ἀληθείας.

Θὰ ἔχῃ ὁ σύγχρονος διανοούμενος ἄνθρωπος αὐτὴν τὴν εἰλικρίνειαν;

Πολλὰ δείγματα ἀπὸ τὴν παγκόσμιον διανόησιν τοῦ τελευταίου καιροῦ ἐνθαρρύνουν εἰς τὴν ἐλπίδα ὅτι καταφατικὴ ἀπάντησις θὰ δοθῇ εἰς τὸ ἐρώτημα ἀπὸ τὰ πράγματα.

Τὸ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἐλπίς αὕτη ἀποτελεῖ τὴν καλυτέραν καὶ θερμότεραν εὐχὴν κάθε ὑγιῶς σκεπτομένου ἀνθρώπου, ἀτενίζοντος τὴν ἀνατολὴν τοῦ νέου ἔτους!

[Ἀκτῖνες 13 (Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 1940), σελ. 1-2]